

ROZSUDOK
V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Anny Žákovej a členiek senátu JUDr. Aleny Adamcovej a JUDr. Violy Takáčovej, v právnej veci navrhovateľky **Mgr. B.V., CSc., bytom v B., V.**, zastúpenej Mgr. P.K., advokátom so sídlom v B., V., proti odporkyni **S.P., Ú., B.**, o výšku starobného dôchodku, na odvolanie navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave, č.k. 6Sd/497/05-31 z 28. marca 2007, rozhodol

t a k t o :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave, č.k. 6Sd/497/05-31 z 28. marca 2007 **z m e ň u j e** tak, že rozhodnutie odporkyne č. X. z 26. septembra 2005 v spojení s rozhodnutiami z 27. septembra 2005, 10. mája 2006, 9. júna 2006 a 7. februára 2007 (2) **z r u š u j e** a vec vracia odporkyni na ďalšie konanie.

Odporkyňa je **p o v i n n á** zaplatiť navrhovateľke trovy konania v sume 7.238,- Sk k rukám jej právneho zástupcu Mgr. P.K., do 3 dní.

O d ô v o d n e n i e

Napadnutým rozsudkom krajský súd podľa § 250q ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej v texte rozsudku len „O.s.p.“) potvrdil rozhodnutie odporkyne z 26. septembra 2005 v spojení s rozhodnutiami z 27. septembra 2005, 10. mája 2006, 9. júna 2006 a 7. februára 2007 /2/ a odporkyni náhradu trov konania nepriznal.

V odôvodnení rozsudku uviedol, že navrhovateľka nespĺnila jednu z troch podmienok nároku na starobný dôchodok, za splnenia ktorých by sa suma jej starobného dôchodku určila podľa zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zák. č. 461/2003 Z.z.“), a to podmienku trvania zamestnania nepretržite od vzniku nároku na starobný dôchodok až do 31. decembra 2003. Podľa názoru krajského súdu správne preto postupovala odporkyňa, keď sumu starobného dôchodku navrhovateľky určila podľa zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zák. č. 100/1988 Zb.“), ktorý bol účinný v čase vzniku nároku navrhovateľky na starobný dôchodok (§ 259 ods. 1 zák. č. 461/2003 Z.z.). Zároveň poukázal na skutočnosť, že navrhovateľka žiadne konkrétne nedostatky vo výpočtoch sumy jej

starobného dôchodku podľa § 21 zák. č. 461/2003 Z.z. neoznačila a súd ani žiadne nedostatky nezistil.

Proti tomuto rozsudku podala v zákonnej lehote navrhovateľka. Ako prvý dôvod odvolania uviedla, že rozsudok je nepreskúmateľný, nakoľko krajský súd svoje potvrdzujúce rozhodnutie nijako nezdôvodnil, pričom s jej právnymi argumentmi sa vôbec nevysporiadal. Podľa názoru navrhovateľky súd tiež nesprávne právne posúdil, že doba jej evidencie ako nezamestnanej na úrade práce sa v danom prípade nepovažuje za náhradnú dobu na účely dôchodkového zabezpečenia, a teda že doba jej zamestnania v čase vzniku nároku na starobný dôchodok až do 31. decembra 2003 nebola nepretržitá. Navrhovateľka zdôraznila, že náhradná doba je v zásade započítateľná do doby zamestnania (a má vplyv na posudzovanie nepretržitosti zamestnania) vždy, ak príslušný zákon neustanovuje inak. Jej evidencia ako nezamestnanej na príslušnom úrade práce v čase od 2. augusta 2002 do 22. septembra 2002 sa považuje za náhradnú dobu a na účely dôchodkového zabezpečenia za nepretržité zamestnanie. Vyplýva to zo znenia § 261 ods. 1 zák.č. 461/2003 Z.z. v zmysle ktorého sa náhradné doby získané do vzniku nároku na starobný dôchodok posudzujú podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003. Znamená to, že skutočnosť, či sa náhradná doba má započítať do doby zamestnania alebo nie, sa bude posudzovať podľa zákona č. 100/1988 Zb. a vykonávacej vyhlášky Federálneho ministerstva práce a sociálnych vecí č. 149/1988 Zb. Zo systematiky zákona č. 100/1988 Zb., kde sú náhradné doby uvedené v Druhej hlave pod názvom „Dôchodky“ v § 9, podľa názoru navrhovateľky vyplýva, že zásada, že náhradná doba sa započítava do doby zamestnania platí, pokiaľ v ďalších ustanoveniach tohto zákona nie je uvedené niečo iné. Je tomu tak napríklad v ustanoveniach § 10 a § 11 zák. č. 100/1988 Zb. obsahujúcich odchýlky od všeobecnej zásady, že náhradné doby sa po splnených podmienkach započítavajú do doby zamestnania. Zdôraznila, že zák.č. 100/1988 Zb. a vyhláška č. 149/1988 Zb. určujú, kedy je náhradná doba vylúčiteľná na účely dôchodkového zabezpečenia, avšak zo žiadneho zákonného ustanovenia nevyplýva, že by sa doba evidencie navrhovateľky (v evidencii nezamestnaných) nemala započítať do doby jej zamestnania na účely posúdenia, či doba zamestnania navrhovateľky bola pretržitá alebo nie. Z uvedených dôvodov krajský súd nesprávne posúdil skutočnosť, že odporkyňa svojimi rozhodnutiami porušila § 9 ods. 1 písm. d/ zák. č. 100/1988 Zb. a v nadväznosti naň nepostupovala v zmysle § 261 ods. 1 zák. č. 461/2003 Z.z., nakoľko navrhovateľka splnila všetky zákonom stanovené predpoklady preto, aby jej bol starobný dôchodok priznaný v zmysle § 261 ods. 1 zák.č. 461/2003 Z.z. a následne zvyšovaný v súlade s nadväzujúcimi zákonnými ustanoveniami. Navrhovateľka preto navrhla, aby odvolací súd na základe § 250s ods. 2 O.s.p. v spojení s § 220 O.s.p. napadnutý rozsudok krajského súdu zmenil tak, že zruší rozhodnutia odporkyne vydané 26. septembra 2005 v spojení s jej rozhodnutiami z 27. septembra 2005, 10. mája 2006, 9. júna 2006 a 7. februára 2007 /2/. V rámci odvolacieho konania si navrhovateľka zároveň uplatnila náhradu trov konania v sume 8.476,- Sk, ktoré podaním z 10. júla 2007 písomne špecifikovala.

Odporkyňa v písomnom vyjadrení k odvolaniu navrhovateľky uviedla, že dôvody odvolania nepovažuje za opodstatnené a navrhla, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 250s O.s.p. v spojení s § 10 ods. 2 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok a konanie, ktoré mu predchádzalo, odvolanie prejednal bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250l ods. 2 v spojení s § 250ja ods. 3 O.s.p. a dospel k záveru, že rozsudok krajského súdu nie je v súlade so zákonom.

Z podkladov súdneho spisu, vrátane dávkového spisu odporkyne, vyplýva, že navrhovateľka - ktorá dôchodkový vek 56 rokov veku dovŕšila 19. júna 2000-žiadosťou podanou 23. júna 2005 sa domáhala priznania starobného dôchodku, ktorý žiadala priznať od 2. januára 2005.

V posudzovanej veci bolo zistené, že navrhovateľka na Národnom úrade práce, Okresnom úrade práce Bratislava bola evidovaná ako uchádzačka o zamestnanie od 1. augusta 2002 do 22. septembra 2002 a od 23. decembra 2002 do 14. februára 2003, teda aj po dosiahnutí vekovej hranice pre vznik nároku na dôchodok a za celé uvedené obdobie poberala hmotné zabezpečenie uchádzača o zamestnanie.

Keďže navrhovateľka požiadala o priznanie starobného dôchodku za účinnosti zákona č. 461/2003 Z.z., bolo potrebné zistiť, aké dôsledky má na jej dôchodkové nároky ustanovenie § 261 ods. 1 tohto zákona. Predovšetkým bolo potrebné vyriešiť otázku, či náhradnú dobu (dobu, počas ktorej bolo za nezamestnaného odvádzané poistné), je možné považovať za nepretržitú dobu trvania zamestnania. Z tohto hľadiska nie je rozhodujúce, že doba nezamestnanosti podľa predchádzajúcich predpisov nemohla byť zohľadňovaná pri zvyšovaní percent za obdobie trvania ďalšieho zamestnania.

Ak sa považuje podľa § 255 ods. 1 a 3 zák. č. 461/2003 Z.z. za obdobie dôchodkového poistenia aj zamestnanie a náhradná doba získané pred 1. januárom 2004 podľa predpisov účinných pred 1. januárom 2004 (ak zákon č. 461/2003 Z.z. neustanovuje inak) potom bolo potrebné zistiť, či doba nezamestnanosti navrhovateľky je náhradnou dobou a či táto náhradná doba, získaná pred 1. januárom 2004 sa hodnotí ako zamestnanie.

Podľa § 261 ods. 1 zák. č. 461/2003 Z.z. suma starobného dôchodku poistenca, ktorý splnil podmienky nároku na tento dôchodok pred 1. januárom 2004, je po vzniku nároku na starobný dôchodok nepretržite zamestnaný k 31. decembru 2003 a nepoberal starobný dôchodok, invalidný dôchodok alebo ich časť, sa určí podľa tohto zákona. Náhradné doby získané po vzniku nároku na starobný dôchodok sa posudzujú podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003. Táto suma nesmie byť nižšia ako suma určená podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003, a to vrátane úpravy dôchodkov a zvýšenia dôchodkov prislúchajúcich podľa osobitného predpisu.

Obdobie dôchodkového poistenia získané po 31. decembri 2003 do 31. júla 2006 uvedené v odseku 2 a v odseku 3 písm. a./ sa považuje za zamestnanie podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003.

Podľa § 9 ods. 1 písm. d/ zák.č. 100/1988 Zb., ak zamestnanie trvalo aspoň rok započítava sa doňho ako náhradná doba aj doba, po ktorú sa evidovanému nezamestnanému vyplácala podpora v nezamestnanosti podľa osobitného predpisu.

Podľa § 23 ods. 1 a 2 zák. č. 100/1988 Zb. občanovi, ktorý je zamestnaný po vzniku nároku na starobný dôchodok a nepoberá tento dôchodok alebo jeho časť, invalidný dôchodok alebo dôchodok za výsluhu rokov, sa zvyšuje starobný dôchodok za každých 360 kalendárnych dní zamestnania o 6% priemerného mesačného zárobku, z ktorého sa vymeriava, prípadne sa vymeral dôchodok; ak občan nebol zamestnaný 360 kalendárnych dní, zvyšuje sa starobný dôchodok za každých ďalších kalendárnych 90 dní zamestnania o 1,5% priemerného mesačného zárobku, z ktorého sa vymeriava, prípadne sa vymeral dôchodok.

Pre zvýšenie starobného dôchodku podľa odseku 1 sa do doby ďalšieho zamestnania nezapočítavajú doby pracovného voľna bez náhrady mzdy (odmeny, príjmu), doby neospravedlnenej neprítomnosti v zamestnaní a náhradné doby; ustanovenie § 10 tu neplatí, ak sa zamestnanie nevykonáva.

Z uvedených zákonných ustanovení vyplýva, že zákon č. 100/1988 Zb., na ktorý odkázal § 261 ods. 1 zák. č. 461/2003 Z.z., nevylučuje rozlišovanie medzi hodnotením doby zamestnania z hľadiska zisťovania doby zamestnania a medzi hodnotením náhradnej doby pre účely zvyšovania starobného dôchodku za dobu zamestnania a za dobu náhradnú (ktorá sa považuje za dobu zamestnania). Na náhradné doby, ktoré sa považujú za doby zamestnania sa neprihliada vtedy, ak sa má dôchodok zvýšiť za dobu ďalšieho zamestnania. Táto skutočnosť je v zákone výslovne uvedená. Od tejto situácie však treba odlíšiť posudzovanie nepretržitosti zamestnania, pri ktorej zákon započítanie náhradnej doby pri posúdení nepretržitosti zamestnania nevylučuje, a preto nemožno pochybovať o tom, že náhradná doba sa z hľadiska nepretržitosti trvania zamestnania posudzuje ako zamestnanie, čo zodpovedá zneniu § 9 ods. 1 písm. d/ zák. č. 100/1988 Zb., ktoré treba nad akúkoľvek pochybnosť považovať za úpravu podľa doterajších predpisov, ako to má na mysli § 261 ods. 1 zák.č. 461/2003 Z.z.

Nemožno pritom opomenúť skutočnosť, že obdobie nezamestnanosti, za ktoré sa nezamestnanej osobe poskytoval príspevok v nezamestnanosti, bolo súčasne obdobím, za ktoré bolo odvádzané za nezamestnaného poistné na dôchodkové poistenie. Vylúčenie doby poistenia z obdobia nepretržitosti trvania zamestnania sa preto prieči aj plneniu z poistného systému, pri ktorom nemožno akceptovať prijatie poistného za obdobie nezamestnanosti bez poskytovania zodpovedajúceho plnenia zo strany poisťovne. Rovnakým spôsobom, ako zákon predpokladá započítanie náhradnej doby do doby zamestnania pri poskytovaní príspevku v nezamestnanosti, sa musí postupovať aj v prípade započítania ostatných náhradných dôb zamestnania, uvedených v § 9 ods. 1 zák. č. 100/1988 Zb. Pri inom výklade, ktorý použila odporkyňa, by sa spätne vylúčili všetky náhradné doby, považované za doby zamestnania a ustanovenia predchádzajúcej právnej úpravy o náhradných dobách zamestnania by spätne stratili význam a nebolo by možné ich aplikovať v žiadnom prípade.

Skutočnosť, že v odkaze č. 110 k § 261 ods. 1 zák. č. 461/2003 Z.z. sa uvádza len § 23 ods. 2 zák.č. 100/1988 Zb., a nie aj § 9 uvedeného zákona nemôže mať

väčšiu právnu silu ako slovné znenie samotného zákonného ustanovenia. Odkaz na § 23 ods. 2 je len zdôraznením skutočnosti, že za náhradné doby zamestnania po vzniku nároku na starobný dôchodok nepatria percentá, o ktoré sa dôchodok zvyšuje, ak sa zamestnanie skutočne vykonáva.

Na základe uvedeného možno konštatovať, že podľa súčasného právneho stavu bolo povinnosťou odporkyne posúdiť trvanie zamestnania navrhovateľky aj so zohľadnením náhradnej doby, počas ktorej navrhovateľka poberala podporu v nezamestnanosti, lebo toto obdobie neznamenovalo zánik zamestnania (vlastne poistenia) pre dôchodkové účely a určiť navrhovateľke starobný dôchodok spôsobom zodpovedajúcim § 261 ods. 1 zák.č. 461/2003 Z.z. pri nepretržitosti zamestnania.

Nakoľko však odporkyňa uvedeným spôsobom nepostupovala, odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu zmenil, rozhodnutie odporkyne zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie v súlade s § 250l ods. 2 O.s.p. v spojení s § 250ja ods. 4 O.s.p.

Podľa § 250r O.s.p. ak súd zruší rozhodnutie správneho orgánu, je správny orgán pri novom prejednaní viazaný právnym názorom súdu.

O trovách konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 224 ods. 1 O.s.p. a § 250l ods. 2, § 250k ods. 1 O.s.p. tak, že úspešnej navrhovateľke priznal náhradu trov konania v sume 7.238,- Sk. Priznané trovy pozostávajú z trov právneho zastúpenia navrhovateľky advokátom v prvostupňovom a v odvolacom konaní.

Trovy prvostupňového konania tvorí tarifná odmena vypočítaná podľa § 11 ods.1 Vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb za 3 úkony právnej služby (príprava a prevzatie vecí, písomné vyjadrenie navrhovateľky, účasť na pojednávaní 28. marca 2007) vo výške 1.371,- Sk s paušálnou náhradou vo výške 178,- Sk (§ 16 ods. 3 cit. vyhlášky). Trovy prvostupňového konania predstavujú teda spolu sumu 4. 647,- Sk.

Trovy odvolacieho konania tvorí tarifná odmena vypočítaná podľa § 11 ods. 1 cit. vyhlášky za 1 úkon právnej služby (odvolanie z 29. júna 2007) vo výške 1.371,- Sk s paušálnou náhradou vo výške 178,- Sk (§ 16 ods. 3 cit. vyhlášky). Trovy odvolacieho konania predstavujú teda spolu sumu 1.549,- Sk.

Nakoľko právny zástupca žalobcu osvedčil, že je platiteľom dane z pridanej hodnoty, má podľa § 18 ods. 4 cit. vyhlášky nárok na tarifnú odmenu zvýšenú o daň z pridanej hodnoty. V danom prípade tarifná odmena za štyri úkony predstavuje sumu 5.484,- Sk (á 1 úkon = 1.371,- Sk) potom daň z pridanej hodnoty vo výške 19% z tejto sumy je 1.042,- Sk.

Spolu potom trovy konania titulom právneho zastúpenia navrhovateľky predstavujú sumu 7.238,- Sk (4.647,- Sk + 1.549,- Sk + 1.042,- Sk).

Odvolací súd zároveň konštatuje, že pokiaľ navrhovateľka v písomnej špecifikácii trov z 10. júla 2007 žiadala priznať aj náhradu trov titulom spísania

odvolania z 21. novembra 2005, ktoré mal realizovať JUDr. P.H., tejto jej žiadosti nebolo možné vyhovieť, nakoľko plná moc udelená uvedenému advokátovi sa v podkladoch predloženého súdneho spisu vôbec nenachádza a ani z obsahu uvedeného odvolania uvedená skutočnosť nevyplýva.

Náhradu trov konania je odporkyňa povinná zaplatiť navrhovateľke na účet jej právneho zástupcu v súlade s § 149 ods.1 O.s.p.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave dňa 25. júna 2008

**Anna Žáková, v.r.
predsedníčka senátu**

Za správnosť vyhotovenia:
Dagmar Falbová